

10. Mírnost Učím se znát správnou míru.

5. listopadu 2023, 31. neděle v mezidobí

Mt 23, 5: „Všechny své skutky dělají jen proto, aby se ukázali před lidmi.“

Celé evangelium: Mt 23, 1–12

Cíl setkání

Dítě dokáže na příkladech jednoduchých situací ze svého života rozlišit správnou míru. Rozumí, proč je třeba se jí držet.

Komentář

Mírnost je schopnost najít správnou míru. Děti v příběhu hledají rovnováhu na loďce. V životě často hledáme rovnováhu mezi dvěma extrémy: mezi přílišnou skromností a chvástáním se, mezi leností a workoholismem, mezi přílišným projevováním se a uzavřeností. Ani pro nás to mnohdy není jednoduché, natož pro děti. Budme jim dobrým příkladem v hledání vyváženosti a trpělivě jim vysvětlujme, proč extrémy nejsou nejlepší volbou. Snažme se správně rozlišovat, co je třeba a co ne, a být jim v tom příkladem.

Doprovodný předmět nebo obrázek: loď

Příběh

Rovnováha

Cesta je dovedla až k jezeru. Měli pocit, že už na tomto místě někdy byli. „No jasně, já už vím!“ vykřikla Sofča. „Vrátili jsme se oklikou k vodě, u které jsme odpočívali. Jen jsme přišli z jiné strany.“ U břehu byla uvázaná loďka. Byl do ní vyryt nápis: JEDU SAMA. NASEDNI A DRŽ ROVNOVÁHU. Děti chtěly hned naskočit, ale zjistily, že to není tak jednoduché. Nejdřív se pokoušel nastoupit Olík, ale málem spadl do vody. Pak to zkusila Klárka. Chvilku se na loďce udržela, ale nakonec vyskočila ven. Ani Sofi nebyla úspěšnější. Tak to zkoušeli nějakou dobu jeden po druhém, ale nedařilo se jim. „Možná, že je potřeba loďku víc zatížit,“ napadlo Olivera. Zkusme naskočit všichni tři a držet se velmi blízko sebe. Chytily se za ruce a opatrně, ale svižně vstoupili do loďky. Přimkli se k sobě a drželi se za pas. A ono to fungovalo! Loďka se malinko kývala, ale byla daleko stabilnější. Za chvilku se odlepila od břehu a pomalu se rozjela. Udržovat stabilitu za jízdy nebylo vůbec jednoduché. Kdyby se některé z dětí pustilo, naklonilo

nebo udělalo prudký pohyb, nejspíš by všichni tři spadli do vody. Ale podařilo se jim vydržet a bez úhony doplout až k druhému břehu.

Opatrně vyskočili na malinké dřevěné molo, u kterého loďka zastavila. Když měli všichni tři pevnou půdu pod nohama, objali se radostí. Byli nadšení, že zvládli další úkol. Na nedalekém stromě uviděli velkou šipku, podle které poznali, kudy mají jít dál. Ihned vyšli na cestu a za chvíli došli k dřevěnému přístřešku, ve kterém našli teplé deky a matrace. Přenocovali tam a ráno pokračovali v cestě.

Jeli jste někdy na loďce?

Dokážete udržet rovnováhu na jedné noze?

Co to znamená udržet rovnováhu?

Co se stane, když člověk rovnováhu neudrží?

Návrh aktivity

Děti mají buď všechny dohromady, nebo po skupinách (záleží na počtu) „přepnout“ místnost z rohu do rohu. Dostanou určitý počet židlí (cca 1 židle na 1½–2 děti). První úkol je v rohu místnosti sestavit ze židlí loďku – všechny židle musí stabilně stát na zemi. Na povel se děti nalodí, nikdo nesmí vypadnout a musí se i s loďkou přemístit na druhou stranu místnosti tak, že se nikdo během cesty nesmí dotknout země. Na konci cesty je čeká odměna v podobě kartičky k danému týdnu. Pokud plují skupiny, mohou plout všechny najednou. Po doplutí si mohou děti říkat zážitky z cest a odpovědět na otázky po textem.

Návrh modlitby

Modlíme se na „lodi“, kam se zkusíme všichni poskládat. Katecheta se modlí: *„Pane Ježíši, Ty nás vedeš přes všechny překážky, pomáháš nám, když ztrácíme cestu i cíl. Dej, prosím, ať najdeme rovnováhu mezi školou, zábavou a modlitbou. Dej, ať na Tebe nezapomínáme a ať před sebou máme heslo A. H. O. J.“* Vysvětlíme dětem pozdrav námořníků ahoj! a na závěr si společně AHOJ zakřičíme (latinsky Ad Honorem Jesu! = Ke slávě Ježíše! Na chaloupkách se také říkávalo: Ať Hoří Oheň Ježíšův!).

Pomůcky

- židle

11. Pečlivost

Snazím se všechno dělat důkladně.

12. listopadu 2023, 32. neděle v mezidobí

Mt 25, 3–4: „Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevzaly s sebou olej, prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej.“

Celé evangelium: Mt 25, 1–13

Cíl setkání

Dítě chápe význam pečlivosti a dokáže ji odlišit od puntičkářství či perfekcionismu. Dokáže zformulovat, ve které oblasti svého života by mohlo být pečlivější.

Komentář

Pečlivý člověk vykonává úkoly, které mu byly svěřeny, pořádně a svědomitě. I tato ctnost však má svůj extrém – perfekcionismus. Než se o pečlivosti začneme bavit s dětmi, zamysleme se, jestli od ní někdy sami neujíždíme právě k perfekcionismu. Svět není dokonalý a ani žádný člověk nikdy nebyl a nebude. Přílišným lpěním na dokonalosti v sobě budujeme věčnou nespokojenost a pocit méněcennosti. Pečlivý člověk nezapomene udělat to, co je skutečně důležité – třeba přinést náhradní olej jako panny v evangeliu. Dokáže rozlišit, co je skutečně třeba, a tomu pak věnuje čas.

Doprovodný předmět nebo obrázek: kamínky, kalhoty od bláta

Příběh

Bažina

Najednou jim začala měknout půda pod nohama. Nejdřív nechápali, co se děje, ale už za malou chvíli to bylo jasné. Došli na okraj bažiny. Přemýšleli, co mají dělat. Bylo to tam nebezpečné, a tak měli obavu procházet se kolem a vymýšlet řešení, aby se nepropadli. Bystrá Sofie ale brzy řešení našla. „Vidíte támhle ty kamínky? Vypadají jako chodník.“ A skutečně. Bažinou vedla zvláštní stezka. Vlastně to ale tak úplně chodník nebyl. Šlo o kamínky vyskládané s mezerami jeden za druhým. Byly velké tak akorát pro dětské nohy. Děti po nich opatrně našlapovaly jeden za druhým. Bylo potřeba být velmi pečliví a opatrně našlapovat přesně na oblázky. Stačila malá chyba a jeden z nich by zapadl do bažiny.

Nakonec se to jednomu z nich přece jen stalo. A nebyl to nikdo jiný než zase Sofča. Jako by už jednou neměla botu celou od bahna. Bylo to úplně na konci, když už před sebou měli sotva pár kamínků. „Plác!“ ozvalo se. Sofi měla od bahna nejen nohu, ale i kalhoty a trochu tričko. „Já jsem ke konci přestala dávat pozor, kam šlapu,“ přiznala se. Olík s Klárkou už se jen smáli. Dobře ji totiž znali.

*Víte, jak vypadá bažina?
Už jste někdy spadli do bahna?
Umíte být pečliví?
Kdy naopak nejste pečliví?*

Návrh aktivity

Na začátek si můžeme s dětmi zahrát hru „Bahno, břeh“. Katecheta vyznačí v učebně na zemi čáru (použije lano, švihadlo, křídu...). Děti si stoupnou do zástupu po jedné straně čáry. To bude břeh. Katecheta říká na přeskáčku: bahno, břeh, bahno, bahno, bahno, břeh atd. Děti snožmo bokem skáčou na tu stranu, kterou řekl. Kdo to splete, vypadává ze hry. Hru můžeme libovolně opakovat.

Pak si s dětmi můžeme zahrát hru „dřevěná věž“. Má různé názvy, ale jistě ji někdo bude mít doma. Postaví se věž, která má v každém patře tři dřívka, přičemž každé patro je kolmé k tomu předešlému. Pak se podle daných pravidel dřívka postupně vytahují, tak aby věž nespada. Zdůrazníme, že stavitelé věže musí být pečliví, jinak věž spadne při prvním vytahování.

Po skončení aktivity si s dětmi povídáme o tom, kdy je potřeba být pečlivý, viz otázky pod textem.

Návrh modlitby

Děti sedí v kruhu kolem věže. Každé dítě si vezme jedno či více dřívek z věže. Při rozhovoru si promyslí, kdy je důležité být pečlivý. Katecheta se modlí: *„Pane Bože, Ty jsi s pečlivostí stvořil tento svět a pečlivě a pozorně se o nás staráš. My jsme často zbrklí a nedbalí a někdy tím ubližujeme sobě, jiným nebo i Tobě. Pomoz nám, prosím, být pečlivější a to, co děláme, si dobře promýšlet. Amen.“* Dál se mohou dobrovolně zapojit děti. Postupně říkají např.: *„Pane Ježíši, pomoz mi neodbyvat domácí úkoly, jídlo atd.“* Ostatní odpovídají: *„Prosíme Tě, vyslyš nás.“*

Na závěr se pomodlíme Otčenáš.

Pomůcky

- švihadlo
- lano
- křída
- dřevěná věž – kostky

12. Tvořivost Mám tolik velkých a krásných talentů!

19. listopadu 2023, 33. neděle v mezidobí

Mt 25, 21: „Správně, služebníku dobrý a věrný. Málo jsi spravoval věrně, mnoho ti svěřím. Pojď se radovat se svým pánem.“

Celé evangelium: Mt 25, 14–30

Cíl setkání

Dítě dokáže pojmenovat svou dobrou vlastnost. Navrhne, jak ji může rozvíjet, a dozvídá se, že je to způsob, jak se může podílet na Ježíšově díle ve světě.

Komentář

Každý z nás dostal od Boha mnoho talentů. Někdy je těžké si to přiznat a uvědomit a taky věřit, že jsou nám ušity přesně na míru. Děti potřebují pomoci své talenty rozpoznávat a rozvíjet. Pomozme jim je hledat, povzbuzujme je k jejich rozvíjení a šetřeme slovy, která by je shazovala a demotivovala. Tvořivost připodobňuje člověka jeho Stvořiteli.

Doprovodný předmět nebo obrázek: bílé šaty

Příběh

Lesní víla

Kousek za bažinou les, kterým procházeli, znatelně ztemněl. Byl trochu strašidelný, zároveň ale měl své kouzlo. Došli až na malou mýtinu. Rostla tam neobvykle hebká tráva a mezi stromy probleskovaly paprsky světla, které tomuto místu dodávaly zvláštní jemnou atmosféru. Bohužel tady ale skončila cesta, a tak děti netušily, kudy mají jít dál.

Uprostřed mýtiny zahlédli drobnou postavu. Opatrně se přiblížili a spatřili roztomilé děvčátko. Vypadalo jako víla. Dívka mohla být přibližně stejně stará jako oni. Zkusili ji oslovit: „Ahoj. Prosím, poradila bys nám, kudy pokračuje cesta?“ Víla odpověděla: „Ráda vám poradím. Cesta se na tuto mýtinu napojuje tamhle mezi dvěma modříny. Ale než budete pokračovat, prosím, udělali byste mi malou laskavost? Dnes večer jdu na vílí slavnost a potřebovala bych pomoci ozdobit šaty. Vůbec si s nimi nevím rady a všechny moje kamarádky budou určitě nastrojené jako na ples.“ Děti ani na chvíli nezaváhaly: „Rádi ti pomůžeme. To je maličkost.“ Všichni tři totiž rádi malovali nebo něco vyráběli, takže to pro ně byla hračka.

Prošli se po louce i okrajích lesa. Holky nasbíraly drobné kytičky, ze kterých vyrobily víle pásek. Zapletly je do věnečku, který jí připevnili okolo pasu. Olíka napadlo nasbírat na kraji lesa borůvky a ostružiny, opatrně je rozmáčknout a šťávou z nich víle šaty opatrně prstem pomalovat. Udělal jí drobné vlnky okolo spodního lemu, tečky na rukávech a okolo krku.

Víla byla nadšená. „Myslím, že budu mít nejkrásnější šaty ze všech víl na slavnosti. Děkuji vám!“ A všechny tři děti objala. Děti měly radost, že dokázaly tak dobře využít svou tvořivost pro dobro někoho jiného. Rozloučily se s vílou a vydaly se na další cestu.

Máte svoje oblíbené šaty, košili, tričko nebo jiný kus oblečení?

Tvoříte rádi? A co? Malujete? Pomáháte rodičům s vařením nebo pečením? Stavíte autodráhy?

Dělá vám radost, když dokážete něco vytvořit?

Už jste někdy někoho obdarovali svým výtvorem?

Návrh aktivity

Děti vytvoří pro babičku, staré lidi v kostele nebo v domově důchodců přáníčko, které mohou společně předat po mši nebo při návštěvě domova důchodců. Přání může být jen tak pro radost, nebo ho vytvoří již předem k Vánocům a předají ho až v pravý čas.

Návrh modlitby

Sedíme u stolu, uprostřed jsou vystavená přání. Děti se opět zamýšlí nad nadáním, které jim Bůh dal. Katecheta se modlí: „*Duchu svatý, Ty jsi nás obdaroval svými dary. Děkuji Ti za dar kreativity, který jsme od Tebe dostali. Děkuji Ti, že můžeme díky našim darům dělat druhým radost.*“ Děti se přidávají s díky za dary a nadání, které dostaly. Na závěr řeknou všichni společně AMEN!

Můžeme přidat píseň: <https://zpevnik.proscholy.cz/pisen/391/prosba-k-uchu-svatemu> nebo jakoukoli jinou k Duchu svatému.

Pomůcky

- čtvrtky
- nůžky
- lepidla
- barevné papíry
- pastelky, fixy atd.
- píseň

13. Laskavost

Vždy se snažím jednat s láskou.

26. listopadu 2023, Slavnost Ježíše Krista Krále

Mt 25, 45: „Amen, pravím vám: Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali.“

Celé evangelium: Mt 25, 31–46

Cíl setkání

Dítě vyjmenovává osoby ze svého okolí, které jsou k němu laskavé. Svou touhu růst v laskavosti vyjadřuje v modlitbě.

Komentář

Laskavost je jednání s citlivostí a láskou, za které nic neočekáváme zpět. Být laskaví k těm, které máme rádi, není příliš těžké. Ježíš před nás ale klade daleko větší výzvu: prokazovat laskavost i těm, které nemáme rádi nebo kteří nám dokonce ublížili. Posílá nás projevovat laskavost úplně každému člověku. Opět je zde na místě otázka, zda jsme v tom dětem dobrým příkladem.

Doprovodný předmět nebo obrázek: figurka ještěrky

Příběh

Zraněná ještěrka

Jen malý kousíček za mýtinou našli další důvod se zastavit. Po pár desítkách kroků totiž potkali na cestě velkou ještěrku. Klárce byla povědomá. „No jasně, to je přece ta ještěrka, která mi nabízela, že mi ukáže zkratku domů!“ Něco se jim na ní ale nezdálo. Měla smutné oči a toužebně je upínala k dětem. Zastavili, dřepili si k ní a zeptali se: „Copak se děje, ještěrko? Můžeme ti nějak pomoci?“ Ještěrce ukápla slza a opatrně nadzvedla nožku. Uviděli, že má úplně rozdrápané břicho. „Ploším, pomozte mi. Já jsem spadla do tlní, a než jsem se zvládla vymotat, tak jsem se čelá pošklábala.“

Děti jí sice špatně rozuměly, ale k pochopení situace to bohatě stačilo. „A jak ti máme pomoci, ještěrko?“ ptaly se. „Potřebovala bych na bříško přiložit nějakou bylinku, aby se mi lépe uzdravilo. Ale nevím jakou.“ „Poběžím se zeptat víly!“ nezaváhala ani na chvíli Klárka a hned vyběhla zpátky na mýtinu. Vůbec jí nevadilo, že se ji ještěrka včera snažila odloučit od kamarádů. Teď potřebovala pomoc a to bylo hlavní. Velmi brzy se

vrátila a nesla v ruce několik velkých zelených listů. „Víla mi dala hojivku kouzelnou. Prý ještěrce určitě pomůže.“

Opatrně ještěrku odnesli na nedaleký kámen a přiložili jí listy na břicho. Ještěrka se hned začala usmívat. „Děkuji vám. Myšlím, že už to žvládnou. Jste na měl moč hodní.“ „To je samozřejmost,“ odpověděly děti a pohládily ji opatrně po hlavě. „Měj se hezky. Třeba se ještě někdy potkáme!“

Byli jste někdy poškrábaní?

Jak jste ránu ošetřili?

Pomáhali jste někdy někomu?

A pomohli jste někdy někomu, kdo to potřeboval, i když byste na něj možná mohli být spíš trochu nazlobení?

Myslíte si, že je fér to dělat?

Návrh aktivity

Pustíme dětem film Bětka a chytré hlavičky:

<https://decko.ceskatelevize.cz/video/e21656222165>

Po filmu následuje rozhovor o něm, případně můžeme děti navést, aby také navštívily s nějakým programem domov důchodců apod.

Můžeme také využít materiály z učitelnice, např.:

<https://www.ucitelnice.cz/produkt/17503>;

<https://www.ucitelnice.cz/blog/jsemlaskavec-2020>

Návrh modlitby

Sedíme/ klečíme před křížem nebo ikonou Krista. Katecheta se modlí: „*Pane Ježíši, ty se na nás nikdy nezlobíš, i když Ti ubližujeme, zlobíme nebo se nechováme dobře. Jsi k nám vždy laskavý a plný lásky. Prosím Tě, pomoz nám, ať i my umíme být k druhým laskaví: nejen k těm, které máme rádi, ale také k těm, které moc rádi nemáme.*“

Následuje chvíle ticha, kdy si děti promýšlí, ke komu by se mohly chovat laskavěji.

Katecheta modlitbu uzavře společnou modlitbou Otčenáš. Na závěr modlitby si každý s každým potřese rukou a popřeje druhému něco pěkného.

Pomůcky

- počítač
- promítačka apod.
- případně vytištěné materiály, viz odkaz nahoře